

İstanbul'daki Üçüncü Havalimanı ÇED Raporunun Değerlendirilmesi

Prof. Dr. Doğanay TOLUNAY

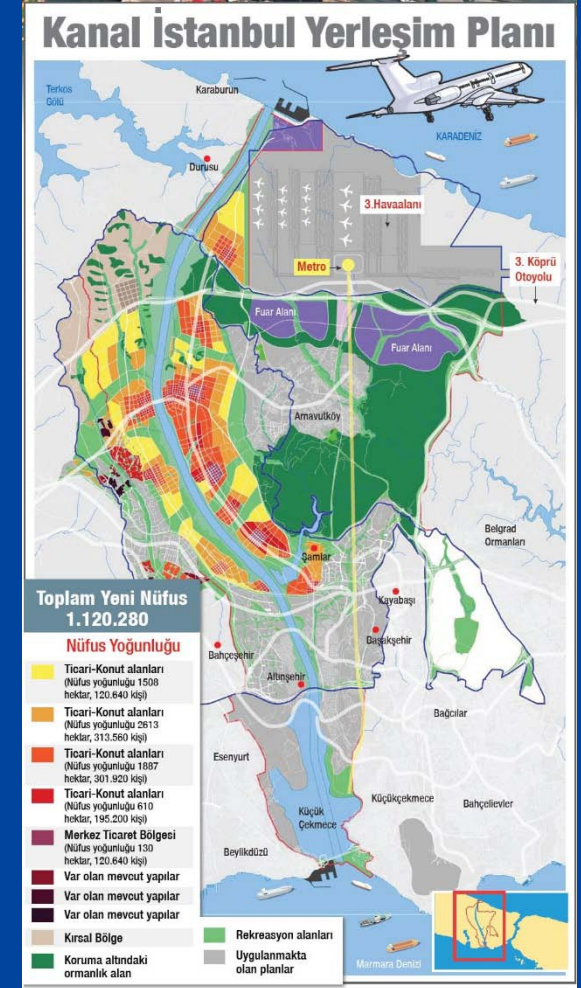
İ.Ü. Orman Fakültesi

dtolunay@istanbul.edu.tr

Mega Projeler-Asrın Projeleri

Çılgın Projeler

- Kuzey Marmara Otoyolu ve Bağlantı Yolları (3. Köprü)
- 3. Havalimanı
- Kanal İstanbul



3. Havalimanı ÇED Süreci

- İlk ÇED Raporu Mart 2013 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına teslim edilmiştir.
- Nihai ÇED raporu Nisan 2013'te
- Bakanlık olumlu Kararı 21 Mayıs 2013
- İhale tarihi 3 Mayıs 2013
- Havalimanı için açılan davada ÇED süreci tamamlanmadan ihalenin yapılması ve projenin yaratacağı ekolojik sorunlar gerekçe gösterilmiş ve İstanbul 4. idare Mahkemesi 21 Ocak 2014 tarihli kararı ile yürütmeyi durdurma kararı vermiştir.
- 2. ÇED Raporu hazırlanarak 6 Mart 2014'te Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunulmuştur.

T.C.
ULAŞTIRMA DENİZCİLİK VE
HABERLEŞME BAKANLIĞI
ALTYAPI YATIRIMLARI GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ



İSTANBUL BÖLGESİ 3. HAVALİMANI

İSTANBUL İLİ,
ARNAVUTKÖY VE EYÜP İLÇELERİ

☒ ÇED RAPORU ☐ NİHAİ ÇED RAPORU

MART-2013



**AK-TEL MÜHENDİSLİK
EĞİTİM, TUR. GD. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.**
Adres: 1330. Sokak No: 16/16 Aşağı Öveçler
Posta Kodu 06460,
ANKARA, TÜRKİYE

Tel: +90 312 472 40 17
Faks : +90 312 472 31 69
Mobil : +90 532 333 87 39
e-posta : akte11@akte11.com
web : www.akte11.com



Bu rapor, ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemine uygunluğu TR1210-QC ile
nolu sertifikası ile TQCSE tarafından belgelenmiştir olan AK-TEL MÜHENDİSLİK
Eğit. Tur. Gd. San. Tic. Ltd. Şti. tarafından hazırlanmıştır.
This report is prepared by AK-TEL ENGINEERING CO. whose ISO 9001:2000
Quality Management System is certified by TQCSE.
(License no: TR1210-QC)

T.C.
ULAŞTIRMA DENİZCİLİK VE
HABERLEŞME BAKANLIĞI
ALTYAPI YATIRIMLARI GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ



İSTANBUL BÖLGESİ 3. HAVALİMANI

İSTANBUL İLİ,
ARNAVUTKÖY VE EYÜP İLÇELERİ

☐ ÇED RAPORU ☒ NİHAİ ÇED RAPORU

NİSAN-2013



**AK-TEL MÜHENDİSLİK
EĞİTİM, TUR. GD. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.**
Adres: 1330. Sokak No: 16/16 Aşağı Öveçler
Posta Kodu 06460,
ANKARA, TÜRKİYE

Tel: +90 312 472 40 17
Faks : +90 312 472 31 69
Mobil : +90 532 333 87 39
e-posta : akte11@akte11.com
web : www.akte11.com



Bu rapor, ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemine uygunluğu TR1210-QC ile
nolu sertifikası ile TQCSE tarafından belgelenmiştir olan AK-TEL MÜHENDİSLİK
Eğit. Tur. Gd. San. Tic. Ltd. Şti. tarafından hazırlanmıştır.
This report is prepared by AK-TEL ENGINEERING CO. whose ISO 9001:2000
Quality Management System is certified by TQCSE.
(License no: TR1210-QC)

T.C.
ULAŞTIRMA DENİZCİLİK VE
HABERLEŞME BAKANLIĞI
ALTYAPI YATIRIMLARI GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ



İSTANBUL BÖLGESİ 3. HAVALİMANI

İSTANBUL İLİ,
ARNAVUTKÖY VE EYÜP İLÇELERİ

☒ ÇED RAPORU ☐ NİHAİ ÇED RAPORU

MART-2014



**AK-TEL MÜHENDİSLİK
EĞİTİM, TUR. GD. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.**
Adres: 1330. Sokak No: 16/16 Aşağı Öveçler
Posta Kodu 06460,
ANKARA, TÜRKİYE

Tel: +90 312 472 40 17
Faks : +90 312 472 31 69
Mobil : +90 532 333 87 39
e-posta : akte11@akte11.com
web : www.akte11.com



Bu rapor, ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemine uygunluğu TR1210-QC ile
nolu sertifikası ile TQCSE tarafından belgelenmiştir olan AK-TEL MÜHENDİSLİK
Eğit. Tur. Gd. San. Tic. Ltd. Şti. tarafından hazırlanmıştır.
This report is prepared by AK-TEL ENGINEERING CO. whose ISO 9001:2000
Quality Management System is certified by TQCSE.
(License no: TR1210-QC)

Mega Projeler- 3. Havalimanı

- 3. Köprü'nün aksine 3. Havalimanı Projesi İÇDP'nda yer almaktadır.
- Plana göre Silivri ilçesi yakınlarında yapılması planlanan 3. havalimanının yeri daha sonra değiştirilmiştir.
- Değişiklik 8 Eylül 2012 tarih, 28405 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 2012/3573 no'lu Bakanlar Kurulu Kararıyla yapılmıştır

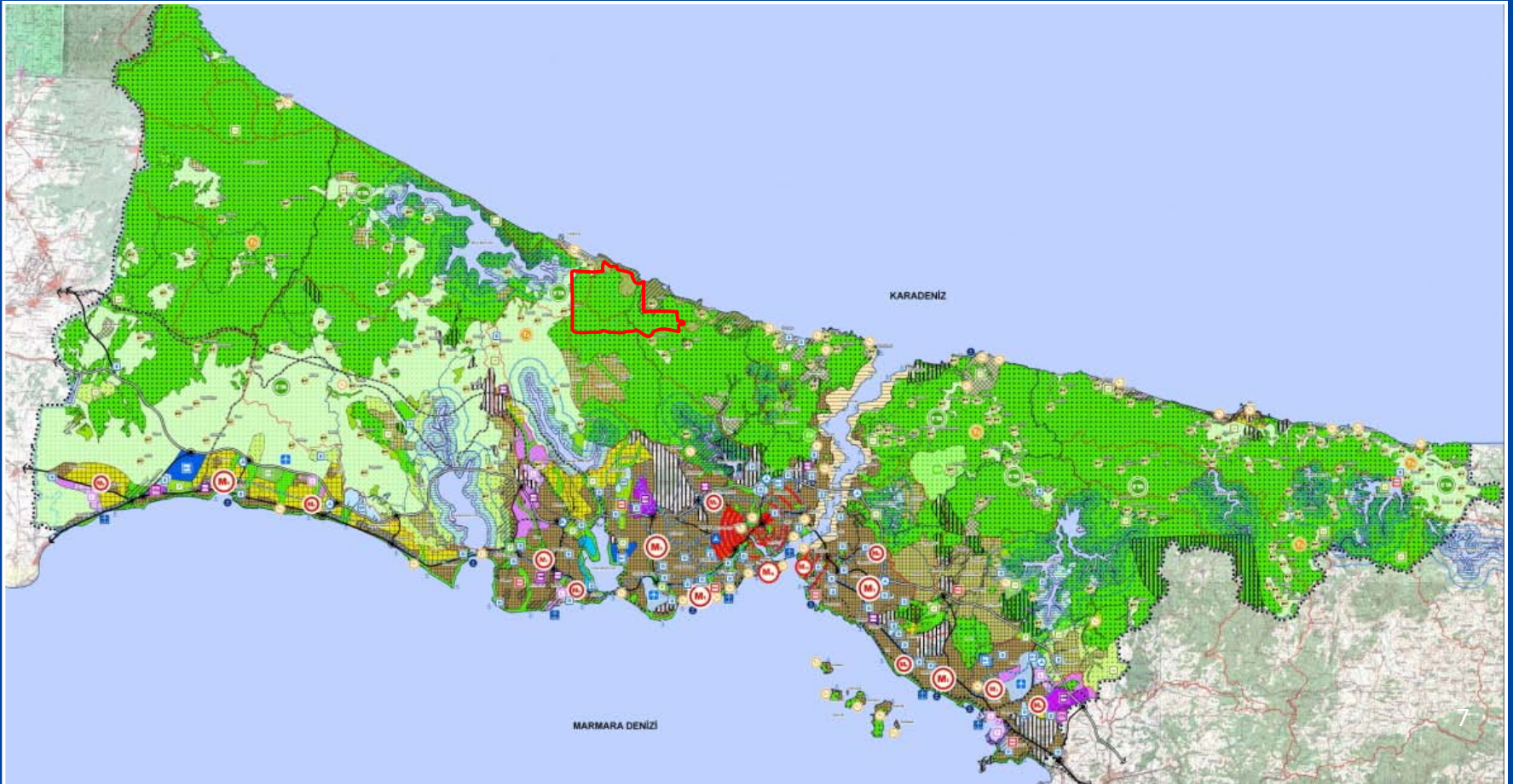


Mega Projeler- 3. Havalimanı

- Günlük 411 bin yolcu, 1.370 uçak; 102 bin araç giriş çıkışı;
- Yıllık 150 milyon yolcu, 500 bin uçak, 37,2 milyon araç giriş çıkışı olacak
- 6 pist yapılacak
- İçinde konut, otel, hastane, spor merkezi, müze ve sergi salonu, konferans merkezi, kültür merkezi, iş merkezi, cami, kilise, sinagog, ticari alanlar olacak bir şehir kompleksi de bulunacak

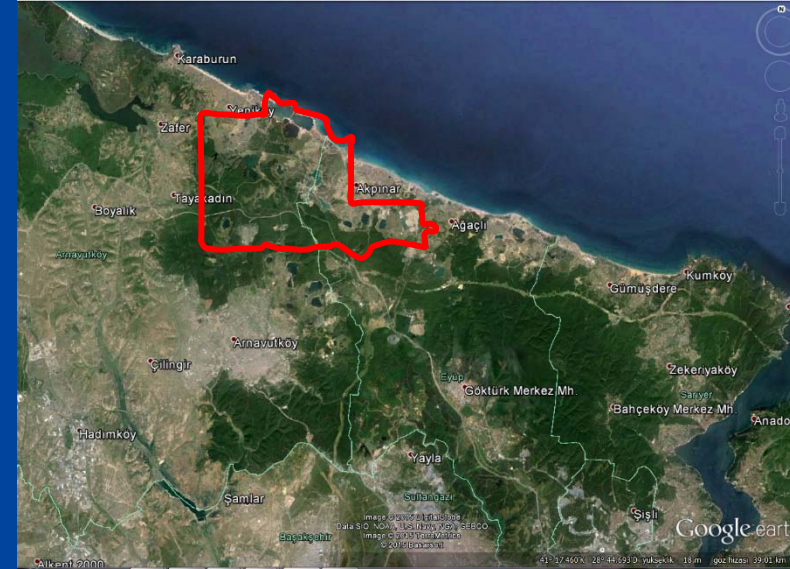
Mega Projeler- 3. Havalimanı

Nihai ÇED raporuna göre Havalimanı proje alanı 7.650 ha kadardır. Bu alanın 6.173 ha'ı orman, 1.180 ha'ı madencilik ve diğer kullanım, 660 ha'ı göl, 236 ha'ı mera, 60 ha'ı tarım, 2 ha'ı fundalıktır. Proje alanının yaklaşık %2,47'lik kısmı özel mülkiyette



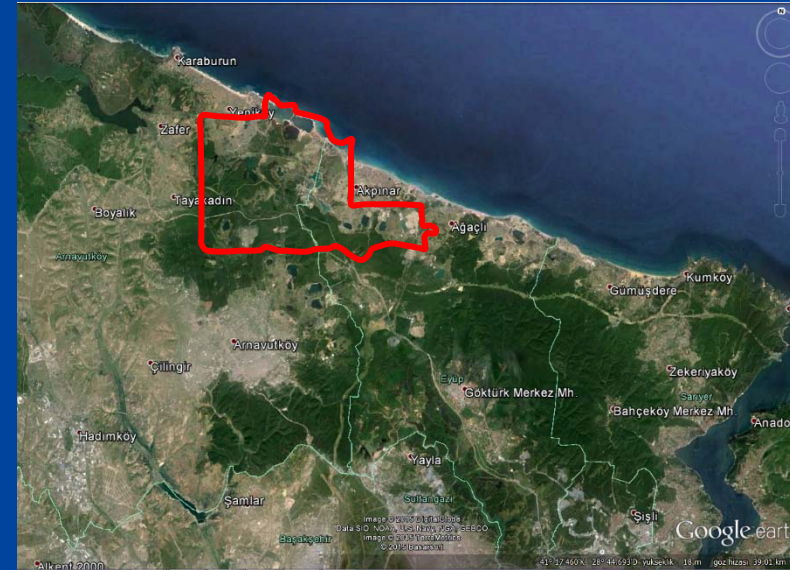
Mega Projeler- 3. Havalimanı

- Havaalanının ÇED'i var (hem de 2 tane)
- ÇED'e göre ortalama yükselti 105 m olacak şekilde dolgu yapıldığında 2,5 milyar m³ bir dolgu (taş ve mıcır ile) yapılması gerekli idi
- Kot 70 m'ye düşürüldü.

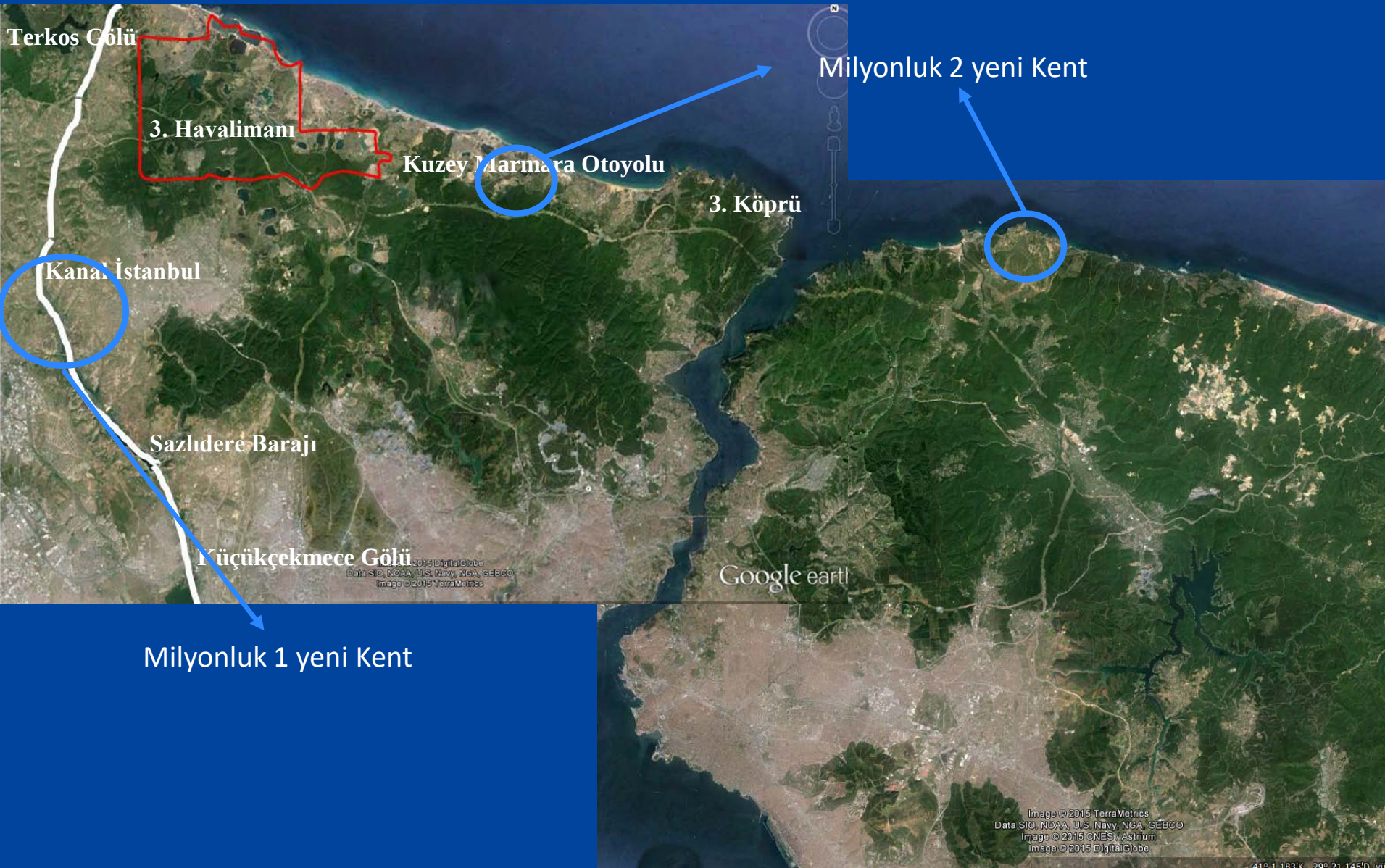


Mega Projeler- 3. Havalimanı

- İlk ÇED raporuna göre inşaat ve yıkıntı atıkları da agrega haline getirildikten sonra dolgu da kullanılabilirdi.
- Havalimanının 4 etap halinde yapılması planlanmakta
- Tüm etapların bitirilmesinin 25 yıl (9.125 gün) süreceği ÇED raporunda öğrenilmektedir



Mega Projeler-3'ü birarada





Mega Projeler



Ormanlar

4.10.1. Proje Alanındaki Orman Alanlarına Olumsuz Etkiler ve Alınacak Önlemler

Proje alanı toplam 76.500.000 m² alan kapsamaktadır. Havaalanı projesi İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü, İstanbul Orman İşletme Müdürlüğü, Amavutköy Orman İşletme Şefliği 1-3,5-10,13-19,23-50,52-68 nolu bölmeler, Kemerburgaz Orman İşletme Şefliği 1-3,9-11,25-47,49-52,78-81 nolu bölmeler ile Çatalca Orman İşletme Müdürlüğü Durusu Orman İşletme Şefliği 73,76-89,90-115 nolu bölmeler içinde kalmaktadır. Toplam ormanlık alan 6.172,7 hektardır.

Alandaki toplam ağaç adedi 2.513.341 adet karşılığı 268.673,360 m³tür. Alandaki kesilmesi zaruri ağaç miktarı 657.950 adettir. Alandaki A ve B çağındaki 1.855.391 adet ağaç ise taşınabilecek durumdadır. Ağaç türleri Maritima çamı, fıstıkçamı, kızılçam, karaçam, meşe, gürgen, dişbudak, ıhlamur, akçaağaç ve sedirdir. Söz konusu ağaçlardan taşınabilir olanlarının ise sökülerek taşınması ve peyzaj unsurları için kullanılması planlanmaktadır.

Proje kapsamında orman alanındaki ağaçların bir kısmının kesilmesi ve bir kısmının da taşınarak başka alanlara dikilmesi ile ilgili olarak İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü ile koordineli çalışılacak olup, inşaat aşamasından önce bir çalışma programı oluşturularak kesilecek ve taşınacak ağaçlar belirlenerek çalışmalar koordineli olarak yürütülecektir. Ancak alandaki bütün ağaçların taşınması mümkün değildir.

4.10.1. Proje Alanındaki Orman Alanlarına Olumsuz Etkiler ve Alınacak Önlemler

Proje alanı toplam 76.500.000 m² alan kapsamaktadır. Havaalanı projesi İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü, İstanbul Orman İşletme Müdürlüğü, Amavutköy Orman İşletme Şefliği 1-3,5-10,13-19,23-50,52-68 nolu bölmeler, Kemerburgaz Orman İşletme Şefliği 1-3,9-11,25-47,49-52,78-81 nolu bölmeler ile Çatalca Orman İşletme Müdürlüğü Durusu Orman İşletme Şefliği 73,76-89,90-115 nolu bölmeler içinde kalmaktadır. Toplam ormanlık alan 6.172 hektardır.

Faaliyet alanı Çatalca Orman İşletme Müdürlüğü Durusu Orman İşletme Şefliği, İstanbul Orman İşletme Müdürlüğü Kemerburgaz Orman İşletme Şefliği ve İstanbul Orman İşletme Müdürlüğü, Amavutköy İşletme Şefliği sınırlarında bulunmaktadır.

Proje için seçilen alan 76.500.000 m² olup bu alanın yaklaşık 61.720.000 m²'si orman alanıdır. 09.04.2013 tarihinde gerçekleştirilen İnceleme Değerlendirme Komisyonu 1. Toplantısı'nda; ağaçların kesilmesi veya taşınması ile yetkinin Orman Genel Müdürlüğü'ne ait olduğu belirtilmiştir. Proje alanındaki tüm ağaçların orman emvaline kazandırılması, taşıma ve benzeri işlemleri kamulaştırma kapsamında deplase yapılacaktır. Ağaç türleri Maritima çamı, fıstıkçamı, kızılçam, karaçam, meşe, gürgen, dişbudak, ıhlamur, akçaağaç ve sedirdir.

4.10. Orman Alanlarına Etkiler ve Alınacak Önlemler

Proje alanı toplam 76.500.000 m² alan kapsamaktadır. Havaalanı projesi İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü, İstanbul Orman İşletme Müdürlüğü, Amavutköy Orman İşletme Şefliği 1-3,5-10,13-19,23-50,52-68 nolu bölmeler, Kemerburgaz Orman İşletme Şefliği 1-3,9-11,25-47,49-52,78-81 nolu bölmeler ile Çatalca Orman İşletme Müdürlüğü Durusu Orman İşletme Şefliği 73,76-89,90-115 nolu bölmeler içinde kalmaktadır. Toplam ormanlık alan 6.172 hektardır.

3.Havalimanının kurulması planlanan alanın önemli bir kısmında Amavutköy Kuzey Ormanları yer almaktadır. Belgrad Ormanlarının en batı ucu olan bu ormanlar Amavutköy'ün doğudaki açık alan yüzünü oluşturan ve içerisinde maden ocakları sonucu oluşmuş geçici su birikintilerinin de bulunduğu geniş bir alandır. Bu alanın çeperi; kuzeyde Karadeniz koridoru, güneyde Başakşehir -Sultanbeyli, batıda Sazlıbosna Çiftliği ile Amavutköy merkez, doğuda ise parçası olduğu Eyüp orman koridoru ile çevrilidir. Aynı zamanda 3. Köprü ulaşım koridoru da bu ormanlarının içerisinde geçerek orman alanını kuzey güney yönünde ikiye bölmektedir.

Kuzey Ormanları, Marmara havzası içerisinde; kuzey ve güney bölge ekosistemleri arasındaki orta bölge ekosistemleri içinde kalmaktadır. Marmara havzası içerisindeki doğu-batı bağlantısını kuran ekolojik koridorun batı bağlantı noktasında yer almaktadır. Düşey ekolojik koridorlardan biri olan Terkos-Haliç ekolojik koridoru da bu alanın içerisinde geçmektedir. İçerisinde iğde yapraklı, geniş yapraklı ve karışık ağaçların bulunduğu çok katmanlı bir orman koridorunun da parçasıdır. Ayrıca İstanbul'a yerleşim karakterini veren kuzey rejiminin (karakterini domine eden açık alan sistemi içerisinde nokta yerleşimler rejimi) de önemli bir bileşenidir.

Ormanlar



Fotoğraf 1: Proje alanı panoramik fotoğrafı





İstanbul'daki Doğal alanlar ve Ekosistemler

- Ekosistemler

- Ormanlar
- Kumullar
- Meralar
- Fundalıklar
- Göller (Dalyanlar)
- Kıyılar
- Adalar



İstanbul'daki Doğal alanlar ve Ekosistemler

- Doğa Derneğinin belirlediği 305 Önemli Doğa Alanından 11'i İstanbul'da, 10'u mega projelerin etki alanında
 - Terkos Havzası
 - Küçükçekmece Havzası
 - Büyükçekmece Havzası
 - Batı İstanbul Meraları
 - Ağaçalı Kumulları
 - Kilyos Kumulları
 - Boğaziçi
 - Ömerli Havzası
 - Pendik Vadisi
 - Şile Kıyıları
 - Adalar
- 



Kaynak: Doğa Derneği



Sulak Alanlar

- 3. Havalimanının alanında 70 kadar maden çukurlarının su ile dolması ile oluşmuş göller bulunmakta ve bunların alanı 660 ha kadar



Sulak Alanlar

- İlk ÇED Raporunda proje alanındaki su yüzeyleri “Göl ve Sulak Alan” olarak tanımlanmış
- Nihai ÇED’de göller büyüklü küçüklü geçici su birikintileri olarak tanımlanmış

3.18. Proje Alanı ve Etki Alanında 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu Kapsamına Giren Alanlar ve Harita Üzerinde Gösterimi

Proje sahası içerisinde maden işletmelerinin oluşturduğu 70 adet göl, gölet ve/veya gölcük bulunmaktadır. Bu göletlerden en büyüğü yaklaşık 40 yıllık olan Kulakçayırı gölüdür ve 952.699 m² yüzey alanına sahiptir. Söz konusu alandaki en küçük göl alanı 1.697 m²'dir.

Havalimanı proje alanı içinde kalan Kulakçayırı gölü hem tarihi değeri hem de Ekolojik değeri bakımından bölge için önemli bir konumdadır. Kulakçayırı gölü balık çeşitliliği bakımından da oldukça zengindir. Ancak proje inşaat aşamasında bu yapay göl, gölet/gölcük suları, kullanma ve sulama suyu olarak kullanılacaktır. Daha sonra hafriyat ve dolgu malzemesi ile doldurulacaktır. Dolayısıyla sulak alan vasfını yitirecektir. Bu alanlar ve yakınlarındaki sucul yaşam ve canlı yaşam yok olacaktır.

3.18. Proje Alanı ve Etki Alanında 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu Kapsamına Giren Alanlar ve Harita Üzerinde Gösterimi

Proje alanında uzun yıllardır devam eden kömür ocakları faaliyetleri sonucu oluşmuş çukurlarda yağmur sularının dolmasıyla oluşan büyüklü ve küçüklü geçici su birikintileri yer almaktadır. Bu su birikintileri herhangi bir akarsu veya devamlı su kaynağı ile beslenmemektedir. Toplam 660 hektar alan kaplayan bu geçici su birikintilerinin ortalama derinliği 3 m olup, en derini 12-13 m derinlikte olan Kulakçayırıdır. En küçük su birikinti alanı 1.697 m², en büyük su birikinti alanı olan Kulakçayırı ise yaklaşık 953.000 m² alan kaplamaktadır. Proje inşaat aşamasında bu yapay geçici su birikintilerinin suları, kullanma ve sulama suyu olarak kullanılacaktır.

a) Proje faaliyetlerinden sürekli etkilenecek alanlar, projeden kaynaklı doğal özelliği kaybedilen alanlar

Proje kapsamında yapılması planlanan ünitelerin (pist, apron, üst yapılar vb.), yapılacağı alanda hafriyat çalışmaları ile doğal ekosistem (orman alanları, 70 adet canlı yaşamı barındıran büyüklü küçüklü su birikintileri, akar ve kuru dereler, tarım alanları, mera alanları) ortadan kaldırılacaktır. Böylece ünitelerin inşa edilmesiyle birlikte bu alanların doğal bitki örtüsü ve doğal özelliği ortadan kalkmış olacaktır.

e alanı içinde kalan Kulakçayırı hem tarihi değeri hem de Ekolojik je için önemli bir konumdadır. Kulakçayırı balık çeşitliliği bakımından Ancak proje inşaat aşamasında bu yapay su birikintilerinin suları, yu olarak kullanılacaktır. Daha sonra hafriyat ve dolgu malzemesi ile ıyla sulak alan vasfını yitirecektir. Bu alanlar ve yakınlarındaki sucul yok olacaktır.

Sulak Alanlar

- Sulak Alanların Korunması Yönetmeliğine göre **sulak alan** "*tabii veya suni, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerlerdir*"

BAKANLIKTAN 3. KÖPRÜ, 3. HAVALANI VE KANAL İSTANBUL AÇIKLAMASI



IHA

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, TEMA Vakfı'nın hazırladığı rapora istinaden 3. köprü, 3. havaalanı ve Kanal İstanbul projeleri ile ilgili yapılan haberlerin projeleri engellemek için tamamen siyasi maksatla hazırlandığını bildirdi.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, "TEMA Vakfı tarafından hazırlanan rapora istinaden 3. köprü, 3. havaalanı ve Kanal İstanbul projeleri ile alakalı olarak basında gerçeği yansıtmayan bazı haberler yer almıştır. Söz konusu rapor bilimsellikten uzak olup, bahse konu mega projeleri engellemek için tamamen siyasi maksatla hazırlanmıştır" denildi. Açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Yavuz Sultan Selim Köprüsü ve Kuzey Marmara Otoyolu yapılması maksadıyla 2 bin 542 hektarlık ormanlık alanda izin verilmiş olup, bu alanın sadece 706,92 hektarlık kısmı yol platformu alanı olarak kullanılacaktır. Taşınması mümkün olan ağaçlar başka bir yere taşınacak, kesilecek ağaçların yerine Karayolları Genel Müdürlüğü'nce beş katı fidan dikilecektir. 3. havalimanı yapılması maksadıyla 6 bin 173 hektarlık ormanlık alanda ön izin verilmiş olup, söz konusu sahada henüz ağaç kesimi yapılmamıştır. Bu sahanın yüzde 70'lik bölümünde orman örtüsü bulunmamaktadır. Buralarda madencilik çalışmaları yapılmış ve yapılmaktadır. Haberlerde 70 adet büyüklü küçüklü göl ve gölcüğün zarar göreceği iddia edilmiştir. Bu bölgede hiçbir doğal göl bulunmamaktadır. Raporda göl veya Gölcük olarak bahsedilen su birikintileri, söz konusu sahada yapılan madencilik faaliyetleri neticesi ortaya çıkan çukurların su ile dolması sonucu meydana gelmiştir. Suni olarak oluşmuş bu göletlerin halk sağlığına zarar vermesi ihtimaline karşı zaten Bakanlığımız carehabilete edilmesi yönünde planlar yapılmıştır."

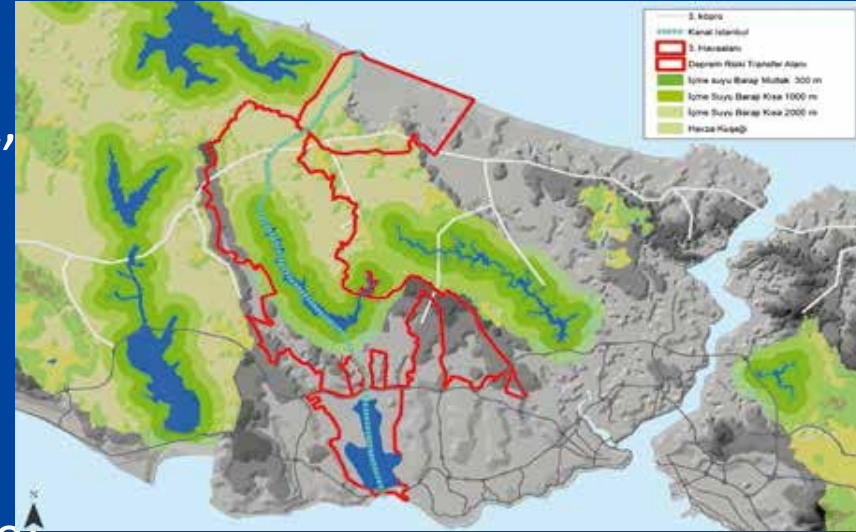
İstanbul'daki orman varlığının artırılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verildiği kaydedilen açıklamada, "Bakanlığımızca İstanbul'da yıllara göre dikilen ağaç sayıları 2003 yılında 542 bin, 2004'te 333 bin, 2005 yılında 416 bin, 2006 yılında 2 milyon 643 bin, 2007'de 1 milyon 118 bin, 2008'de 1 milyon 269 bin, 2009'da 679 bin 475, 2010 789 bin 067, 2011'de 928 bin 410, 2012'de 3 milyon 252 bin 558, 2013 2 milyon 82 bin olmak üzere 2003-2013 yıllarını kapsayan son 11 yılda İstanbul'da 14 milyon 52 bin 510 adet fidan dikilmiştir. Bunun dışında Avrupa

Su Havzaları



Su Havzaları

- Durusu (Terkos) Gölü, Alibey ve planlanan Pirinççi Barajı zarar görecektir. Hem havza alanı küçülecek, hem de kirlenmeler ortaya çıkabilecektir.
- Çok sayıda akar dere ve kuru dere tahrip olacak
- Terkos Gölü havzasını besleyen 2 adet
- Alibey Köy Havzasını besleyen 3 adet derenin kurutulacak



Kozaman ve ark. 2014

Su Havzaları

Ayrıca projenin inşaat aşamasında alanda bulunan akarsuların yataklarının tahrip edilmesi sonucu proje alanı sınırının 2,5 km batısındaki Terkos Gölü, proje alanı sınırının 12 km güney doğusundaki Alibey Barajı ve planlama aşaması devam eden proje alanı sınırının 9 km güney doğusundaki Pirinççi Barajının su toplama miktarlarında azalma ve yüzeysel akışlarla kirlilik yüklerinde artma beklenmesinden dolayı proje etki alanı proje alanı merkezinden itibaren 12 km çaplı bir çemberi içine alacak şekilde belirlenmiştir.

Alibeyköy ve planlama aşaması devam eden Pirinççi barajının, uçakların iniş ve kalkış yönlerine göre, hakim rüzgar yönü ve söz konusu bölgelerin pistlere olan uzaklıkları dikkate alındığında uçaklardan kaynaklı emisyonlardan etkilenmesi beklenmemektedir. Ancak projeden kaynaklanacak araç trafiğinin bölgedeki ana alterlerde yaklaşık olarak % 120 oranında artmasından dolayı alanın mevcut kirlilik yükünün artması, omanlık alanların tahrip edilmesi ve bölgedeki barajlara su temin eden akarsuların debisinin azalması sebebiye barajlardaki su seviyelerinde azalma beklenmektedir. Ayrıca barajlara su temin eden akarsulara karışması beklenen kirliliğin; bu akarsularla birlikte barajlara taşınması da söz konusu olacaktır. Konu ile ilgili belirtilen bu etkilerin en aza indirilmesi için gerekli koruma önlemleri alınacak ve uygulama planı esnasında DSİ 14. Bölge Müdürlüğü'nün görüşleri alınarak dere yatakları ile ilgili düzenlemeler koordineli olarak yürütülecektir.

Kıyılar

Dubai Palmiye Adaları'nda kullanılan gemi, 3'üncü havalimanı için dolgu yapıyor!

29/09/2015 15:54 | A⁺ A⁻

Istanbul'un kuzey kıyısında inşası süren 3. Havalimanı için hazırlanan 2013 yılının Nisan ayındaki Nihai Çevre Etki Değerlendirme (ÇED) raporunda 'denize dolgu yapılmayacak' denildiği halde, 11 bin metreküp kum kapasitesi olan ve taşıdığı yükü sahile püskürterek boşaltan Dubai'deki ünlü Palmiye Adaları'nın yapımında da görev alan James Cook adlı dolgu gemisi sahilde mekik dokuyor.



Click here to "pin" the menu on the map. A pinned menu will remain open while you are interacting with the map.



Istanbul Bölgesi 3. Havalimanı projesi kapsamında kıyı kenar çizgisinden ileride herhangi bir şekilde yapılaşmaya gidilmesi ve deniz dolgusunun yapılması bu aşamada planlanmamaktadır. Rapor eklerinde sunulan genel vaziyet planına bakıldığında mor renk ile gösterilen kıyı kenar çizgisi ile deniz arasında olan kısmında herhangi yapılaşmanın olmayacağı görülmektedir(Bkz.Ek-5). Söz konusu proje kapsamında ilerleyen yıllarda projeye entegre edilecek kıyı yapısı ve deniz dolgusunun yapılması planlanması durumunda ÇED yönetmeliği kapsamında gerekli iş ve işlemler için Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ayrıca başvuruda bulunulacaktır.

Flora

- 3. Havaalanı ÇED Raporunda Proje ve projenin etki alanında 79 takson olduğu, bunlardan 17'sinin endemik olduğu belirtilmekte
- ÇED Raporunda ormanlar bölümünde sedir, karaçam, yalancı akasya, akçağaç var deniyor, flora tablosunda yok
- Ek-18'de verilen Ekoloji Değerlendirme Raporunda verilen çok sayıda (300 kadar) bitki türü ÇED Raporu asıl metninde yer almıyor

Flora

Proje Alanı ve Etki Alanı Florası

Flora:

Proje alanı ve çevresinde mevcut flora türlerini tespit etmek için, Biyolog Oya ORBAY ve Tolga ÇETİNKAYA tarafından, Ekim 2012 vejetasyon döneminde arazi çalışması yapılmıştır. Böylelikle altı aylık periyodu takip edilerek alandaki türlerin yaklaşık %80'i tespit edilmiştir. Bununla birlikte eksiklikleri tamamlayabilmek için alanda daha önceden yapılmış literatürlerden faydalanılmıştır.

Literatür çalışmalarında; T. Ekim, M. Koyuncu, M. Vural, H. Duman, Z. Aytaç ve N. Adıgüzel tarafından hazırlanan "Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı" 2000, P. H. Davis'in "Flora of Turkey And The East Aegean Islands" (11 cilt) adlı eseri, TUBİVES veri sistemi ve T. Baytop'un hazırladığı "Türkçe Bitki Adları Sözlüğü" adlı eserlerden yararlanılmıştır.

Flora

- Avcı (2014)'ın belirttiğine göre İstanbul'da doğal olarak 2.500 civarında çiçekli bitki ve eğretili yaşamaktadır. İstanbul'un florasında yer alan bitkilerden 40'ı endemik olup, bunlardan 23 tanesi ise İstanbul ve yakın çevresine endemiktir

İstanbul'daki Endemik Bitki Türleri

(Özhatay ve Keskin (2007)'e atfen Avcı 2014)

İSTANBUL'UN ENDEMİKLERİ	Türkiye'ye Özgü Olup İstanbul'da da Yetişen Endemik Bitkiler
Eğreltiler	
<i>Asplenium obovatum</i> var. <i>protobillotii</i>	
<i>Asplenium obovatum</i> var. <i>deltoideum</i>	
Çiçekli bitkiler	
<i>Bupleurum pendikum</i> (Pendik Şeytanayağı)	<i>Allium peroninianum</i> (Kayış Soğanı)
<i>Centaurea hermannii</i> (Çatalca peygamber çiçeği)	<i>Allium rhodopeum</i> subsp. <i>turcicus</i>
<i>Cirsium polycephalum</i> (Çokbaşlı köygöçüren)	<i>Asperula littoralis</i>
<i>Colchicum micranthum</i> (Narin acıçiğdem)	<i>Centaurea kilea</i>
<i>Crocus olivieri</i> subsp. <i>istanbulensis</i> (İstanbul Çiğdemi)	<i>Crocus pestalozzae</i>
<i>Euphorbia amygdaloides</i> var. <i>robbiae</i> (Sütleğen)	<i>Ferulago thirkeana</i>
<i>Erysimum aznavourii</i> (Boğaz Zarifesi)	<i>Galanthus plicatus</i> subsp. <i>byzantinus</i>
<i>Erysimum degenianum</i> (Kır Zarifesi)	<i>Onosma bracteosum</i>
<i>Erysinum sorgerae</i> (Ece Zarifeotu)	<i>Ophrys bucephala</i>
<i>Galanthus x valentinei</i> nothosubsp. <i>subsplicatus</i>	<i>Peucedanum obtusifolium</i>
<i>Hypericum aviculariifolium</i> subsp. <i>byzantinum</i>	<i>Taraxacum aznavourii</i>
<i>Isatis arenaria</i> (Sahil Çivitotu)	<i>Taraxacum psedobrachyglossum</i>
<i>Lamium purpureum</i> var. <i>aznavourii</i> (Ballıbaba)	<i>Taraxacum turcicum</i>
<i>Lathyrus undulatus</i> (İstanbul nazendesisi)	<i>Trifolium apertum</i> var. <i>kilaeae</i>
<i>Linum tauricum</i> subsp. <i>bosphori</i> (Boğaz Keteni)	<i>Trifolium pachycalyx</i>
<i>Onosma proponticum</i> (Emzikotu)	<i>Trifolium pannonicum</i> subsp. <i>elongatum</i>
<i>Ornithogalum euxinum</i> (Kaba Sasal)	<i>Verbascum bithynicum</i>
<i>Silene sangaria</i> (Karadeniz Salkımı)	
<i>Symphytum pseudobulbosum</i> (Yalancı karakafesotu)	
<i>Thymus aznavourii</i> (İstanbul Kekiği)	
<i>Verbascum degenii</i> (Sahil Sığırkuyruğu)	

İstanbul'un Önemli Bitki Alanları ve Nesli Tehlikede Kabul Edilen Bitkileri (Özhatay ve Keskin (2007)'e atfen Avcı 2014)

Önemli Bitki Alanı	Kapladığı Alan (ha)	Tehlikede Kabul Edilen Bitkileri
Terkos-Kasatura kıyıları	127.198	73 (13 endemik)
Ağaçlı kumulları	484	14 (7 endemik)
Kilyos kumulları	351	15 (6 endemik)
Batı İstanbul meraları -	14.900	19 (7 endemik)
Kuzey Boğaziçi	16.645	36 (15 endemik)
Sahilköy-Şile kıyıları	2307	13 (6 endemik)
Ömerli havzası	69.184	37 (10 endemik)

Dünya, Türkiye ve İstanbul'daki fauna elemanları

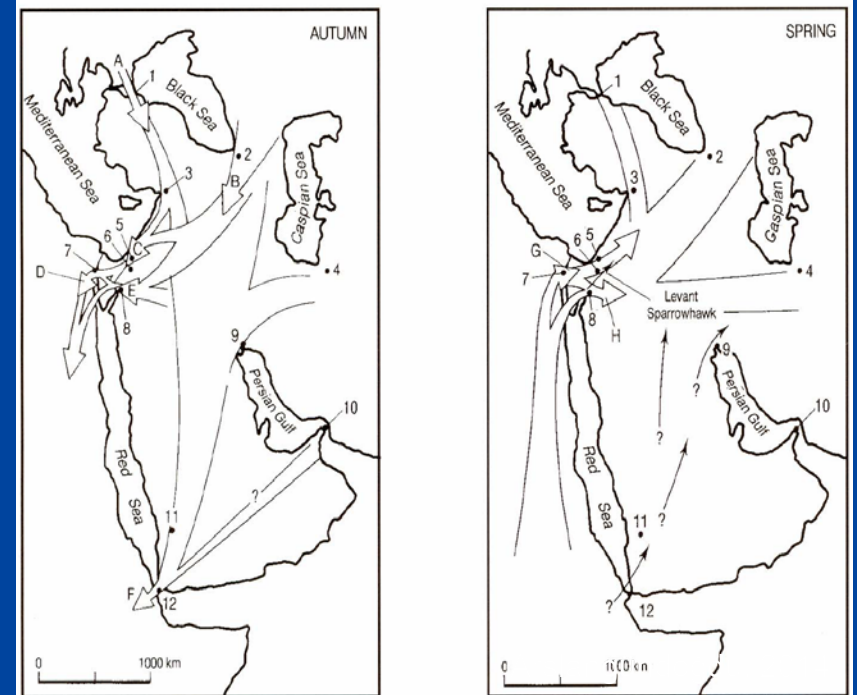
Canlı Türleri	Dünya	Türkiye	İstanbul
Memeliler	5.513	169 ¹	38 ¹
Kuşlar	10.425	481 ²	352 ²
Kurbağa ve Sürüngenler	17.238	157 ³	35 ⁴
Kelebekler		405 ⁵	125 ⁶

Dünya'daki değerler UCN. (2014). *Table 1: Numbers of threatened species by major groups of organisms (1996–2014)*. <http://www.iucnredlist.org/>:

1. www.tramem.org
2. Bacak ve ark. 2015
3. Baran ve ark. 2012
4. Arslangündoğdu, 2014
5. Hesselbarth ve ark. 1995
6. Koçak ve Kemal 2009

Fauna-Kuşlar

- İlkbahar ve sonbaharda 400 bin leylek, 200 bin yırtıcı kuş
- Yüzbinlerce ötücü kuş, su kuşu, kıyı kuşu
- Toplam 800 bin kadar İstanbul üzerinden geçtiği tahmin edilmektedir.



Fauna-Kuşlar

- Türkiye’de 481 kuş türü
- İstanbul’da 352 kuş türü
- Sadece Kanal İstanbul ve 3. Havaalanı etki alanında 245 tür (rastlantısal konuklarla birlikte 265 tür)
- **3. havaalanı ÇED raporuna göre 17 kuş türü var.**



Göç stratejisi ve rotal türlerine ilkbahar ve sonbahar birlikte, ekim ayında en yüksek



alanıyla kesiştiği kısım, eği gibi İstanbul'daki en

gazdan gelen göçer kuş eylül ayında başlamakla

243

T.C. ULAŞTIRMA DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI
ALTYAPI YATIRIMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İSTANBUL BÖLGESİ 3. HAVALİMANI
NİHAİ ÇED RAPORU



Şekil 37: Türkiye'de Kuş Göç Yolları Haritası (www.dogaarastirmalari.org)

Uçak kazaları

- Havaalanının kuş göç yolu üzerinde olması büyük risk oluşturuyor.



Uğur CEBECİ
ucebeci@hurriyet.com.tr



Akvaryumun suyu kuşları çağırdı

İstanbul Florya'da açılan akvaryumun antilip denize verilen suyu, bölgedeki kuşları 05-23 pisti yaklaşma hattına çekti. İniş ve kalkışta yaşanan, uçaklara kuş çarpma olaylarında artış oldu

Tolga ÖZBEK

Dünyanın en büyük tematik akvaryumu, İstanbul'da binlerce çeşit deniz canlısını meraklılarla buluşturuyor. Yılda iki buçuk milyon kişinin gezmesi beklenen akvaryumun sakinleri arasında bölgedeki kuşlar da bulunuyor. Antılmış sudaki organik besinleri ve balık atıklarını keşfeden kuşların yeni yuvası, 05-23 pistinin Marmara Denizi üzerindeki yaklaşma hattı oldu.

[KUŞLAR UÇAKLARA KARŞI / WEB TV](#)

Son aylarda iniş ve kalkışta kuş çarpma olaylarındaki artış nedeniyle THY, Devlet Hava Meydanları İşletmesi'ne (DHMİ) önlem alınması için yazı yazdı. Olaylarda İstanbul Akvaryumu'nun etkisi olabileceğine dikkat çekildi. DHMİ konuyla ilgili olarak araştırmalara başladı.



Şehirlerin büyümesi nedeniyle yaşam alanları daralan kuşlar, son yıllarda büyük havalimanlarının etrafında daha fazla görülüyor. İniş veya kalkışta kuş çarpma olaylarındaki artış bunun bir göstergesi. Özellikle motora giren kuşlar büyük tehlikeye neden oluyor. Kuş çarpmasıyla motorda oluşan hasar, ani güç kaybını yanında getiriyor. İniş-kalkış gibi uçuşun kritik aşamasında bu kayıp nedeniyle son 20 yılda dünyada 12 kez ölümlü uçak kazası meydana

Önemli Fauna Elemanları

3. havaalanı ÇED raporuna göre 8 amfibi, 20 sürüngen, 17 kuş ve 13 memeli hayvan türü var.

ÇED Raporuna göre alanda bulunan 58 fauna elemanından 24'ü Bern Sözleşmesi EK II listesinde yer almaktadır.



Önemli Fauna Elemanları

BERN Sözleşmesine göre Ek Liste II'deki türler (Kesin olarak koruma altına alınan türler)

- Küçük Balaban, Alaca Balıkçıl, Sibiryalı Kızı, Yelkovan, Karaboyunlu Batağan gibi kuşlarla,
- Kurt, Su Samuru, Pürtüklü Semender, Ağaç Kurbağası, Gece Kurbağası, Toprak Kurbağası, Siğilli Kurbağa, Adi Tosbağa, Benekli Kaplumbağa, Geniş Parmaklı Keler, İnce Kertenkele, Tarla Kertenkelesi, Duvar Kertenkelesi, Trakya Kertenkelesi, Küçük Yeşil Kertenkele, İnce Yılan, Sarı Yılan, Su Yılanı, Sarı Engerek

- 3. Köprü Göktürk Bağlantı yolu inşaatında yol şevinde konaklayan martılar



Flora ve Fauna'ya etkiler

İnşaat öncesinde uzman bir ekip tarafından sahada yapılacak çalışmalar sonucunda, bölgede mevcut fauna türlerinin korunması için alınması gereken tedbirler her bir türe göre belirlenecek ve uygulanacaktır. Yapılacak çalışmalar sonucunda alınması gereken ilave tedbir ve önerilere uyulacaktır.

İnşaat aşamasından önce proje alanı içerisinde bulunan hareketli fauna elemanları rahatsız edilerek bölgeden göçü sağlanacaktır. İnşaata başlanmadan önce görsel kontrol yapılarak ortamda bulunan fauna türlerinin yerleri tespit edilerek, bu türlerin zarar görmemesi için kendiliğinden kaçmalarına izin verilecek veya uygun donanım ve yöntemler ile inşaat alanı dışarısına çıkarılacaktır.

İşletme aşamasında ise proje etki alanındaki fauna türleri; uçakların havalimanına iniş ve kalkış yaptıkları sırada jet-motorlarından kaynaklı meydana gelecek gürültüden habitatlarını terk ederek daha uygun yaşam ortamlarına geçeceklerdir. Bu türler bölgede kozmopolit (geniş yayımlı) türlerdir.

Fauna türleri arasında Bern Sözleşmesi Ek-2 ve Ek-3'e göre kesin koruma altında olan türler vardır. Bu türlerle ilgili olarak Bern Sözleşmesi koruma tedbirlerine ve bu sözleşmedeki 6. ve 7. Madde hükümlerine uyulacaktır.

Bunlar;

1- Kesin olarak koruma altına alınan fauna türleri ile ilgili olarak;

- Her türlü kasıtlı yakalama ve alıkoyma, kasıtlı öldürme şekilleri,
- Üreme ve dinlenme yerlerine kasıtlı olarak zarar vermek veya buraları tahrip etmek,
- Yabani faunayı bu sözleşmenin amacına ters düşecek şekilde özellikle üreme, geliştirme ve kış uykusu dönemlerinde kasıtlı olarak rahatsız etmek,
- Yabani çevreden yumurta toplamak veya kasten tahrip etmek veya boş dahi olsa bu yumurtaları alıkoymak,
- Fauna türlerinin canlı veya cansız olarak elde bulundurulması ve iç ticareti yasaktır.

Meteoroloji

- Kumköy ve Florya Meteoroloji İstasyonunun 2006 yılına ait verileri kullanılmıştır.
- Yükseklik (ana sondaj verisi) verileri olarak da Göztepe Meteoroloji verilerinden yararlanılmıştır.
- Öncelikle Florya ve Göztepe istasyonları proje alanına oldukça uzaktır ve iklim olarak daha ılıman bir bölgede yer almaktadırlar.
- Kumköy İstasyonu ise proje alanına 20-25 km kadar uzakta olup, en yakın meteoroloji istasyonudur.

Meteoroloji

- Yılda 150 milyon kişinin taşınacağı bir havalimanında meteorolojik parametrelerin proje alanında bir meteoroloji istasyonu kurulmalı ve en az 5 yıllık bir ölçümden sonra projenin yapılıp yapılmayacağına karar verilmelidir.
- Raporda ayrıca iklim değişikliğinden kaynaklanan riskler (hortum, aşırı sağanak yağışlar ve fırtınalar) de değerlendirilmemiştir. İklim modelleri ile bu riskler değerlendirilebilmektedir.

Hava Kalitesine Etkiler

- Mega projeler hem yapımı sırasında hem de işletme aşamasında hava kirliliği sorunlarına da yol açacaktır.
- 3. Köprü'den günlük 135 bin, yıllık 75 milyon civarında araç
- 3. Havalimanında günlük 102 bin, yıllık 37 milyon araç
- 3. Havalimanında günlük 1.370, yıllık 500 bin uçak
- Kanal İstanbul 'da ise günlük 160, yıllık 58 bin gemi geçecek
- Araç, uçak ve gemi geçişlerinden NO_x, PM₁₀, SO₂, NMVOCs, Hidrokarbon, CO, CO₂ ile bazı ağır metal kirliliklerinin (Pb, Cd, Ni, Cu vb.) oluşması kaçınılmazdır.

Hava Kalitesine Etkiler

- Hava kirliliği sorunları
- (Dolgu için gerekli mıcır taş ocaklarından sağlanırsa hem daha fazla orman zarar görecek, hem de toz emisyonları artacaktır



Hava Kalitesine Etkiler

Tablo 64: Dizel Araçlardan Yayılan Kirlenmenin Yayın Faktörleri (gr/lt)

KİRLETİCİ	DİESEL(gr/lt)
Karbonmonoksit	9,7
Hidrokarbonlar	29
Azot Oksitler	36
Kükürt Oksitler	6,5
Toz	18,0

(Kaynak: Hava Kirliliğinin Ve Kontrolünün Esasları, 1991)

Tablo 65: Bir iş makinesinden kaynaklı egzoz gazı emisyonu

Karbon monoksit	$9,7\text{gr/lt} \times 20,4\text{ lt/saat} \times 0,8654 / 1.000 = 0,171\text{ kg/saat}$
Hidrokarbonlar	$29\text{ gr/lt} \times 20,4\text{ lt/saat} \times 0,8654 / 1.000 = 0,511\text{ kg/saat}$
Azot Oksitler	$36\text{ gr/lt} \times 20,4\text{ lt/saat} \times 0,8654 / 1.000 = 0,635\text{ kg/saat}$
Kükürt Oksitler	$6,5\text{gr/lt} \times 20,4\text{ lt/saat} \times 0,8654 / 1.000 = 0,114\text{ kg/saat}$
Toz	$18\text{ gr/lt} \times 20,4\text{ lt/saat} \times 0,8654 / 1.000 = 0,317\text{ kg/saat}$

Tablo 68: Dizel Araçlardan Yayılan Kirlenmenin Yayın Faktörleri (gr/lt)

KİRLETİCİ	DİESEL(gr/lt)
Karbonmonoksit	9,7
Azot Oksitler	36
Kükürt Oksitler	6,5

(Kaynak: Hava Kirliliğinin Ve Kontrolünün Esasları, 1991)

KİRLETİCİ	DİESEL(gr/lt)
Kadmiyum	0,00803
Bakır	1,36
Krom	0,04
Nikel	0,056
Selenyum	0,00803
Çinko	0,803
Kurşun	0,803

(Kaynak: Emission Inventory Guidebook, 1996, Sayfa B810-21ve B842-13)

Not: Diesel yakıt yoğunluğu 0,803 Kg/Lt alınmıştır

Hava Kalitesine Etkiler

Havalimanı ÇED raporuna göre hafriyat çalışmalarından kaynaklanan toz emisyonları

Toz Emisyonları	10 cm Kalınlığındaki Bitkisel Topraktan Kaynaklanan		Arazi Düzenleme ve Dolgudan Kaynaklanan	
	kg/saat	t/yıl ¹	kg/saat	t/yıl ¹
Toprak Sıyırma	7,95	69,6	????	????
Yükleme	3,18	27,9	????	????
Taşıma	35,00	306,6	2.772	24.282,7
Boşaltma	3,18	27,9	296,81	2.600,1
Depolama	24,16	211,6		
Toplam	73,47	643,6	3.068,81	26.882,8



Hava Kalitesine Etkiler

- Havalimanına araç girişinden oluşacak emisyonlar

Bir araç hareket halinde iken ortalama olarak saat'te 10 lt yakıt tüketmektedir.

Tablo 69: Araçlardan kaynaklanacak kümülatif kirletici değerler

Karbon monoksit	102.000 araç x 9,7 gr/lt x	10 lt/saat x 0,8654 /1.000	8.563 kg/saat
Azot Oksitler	102.000 araç x 36 gr/lt x	10 lt/saat x 0,8654 /1.000	30.894 kg/saat
Kükürt Oksitler	102.000 araç x 6,5 gr/lt x	10 lt/saat x 0,8654 /1.000	5.737 kg/saat
Kadmiyum	102.000 araç x 0,00803 gr/lt x	10 lt/saat x 0,8654 /1.000	7,08 kg/saat
Bakır	102.000 araç x 1,36 gr/lt x	10 lt/saat x 0,8654 /1.000	1200,4 kg/saat
Krom	102.000 araç x 0,04 gr/lt x	10 lt/saat x 0,8654 /1.000	35,30 kg/saat
Nikel	102.000 araç x 0,056 gr/lt x	10 lt/saat x 0,8654 /1.000	49,43 kg/saat
Selenyum	102.000 araç x 0,00803 gr/lt x	10 lt/saat x 0,8654 /1.000	7,08 kg/saat
Çinko	102.000 araç x 0,803 gr/lt x	10 lt/saat x 0,8654 /1.000	708,8 kg/saat
Kurşun	102.000 araç x 0,803 gr/lt x	10 lt/saat x 0,8654 /1.000	708,8 kg/saat

3. Havalimanı-Hava Kalitesi

Havalimanı ÇED raporuna göre inşaat ve işletme aşamasında iş makineleri, araçlar ve uçaklardan kaynaklanan emisyonlar

Emisyonlar	İnşaat Sırasında İş Makinelerinden Kaynaklanan			İşletme Sırasında Araçlardan Kaynaklanan		İşletme Sırasında Uçaklardan Kaynaklanan	
	Bir makine (kg/saat)	Tüm Makineler (kg/saat) ¹	Tüm Makineler (t/yıl) ¹	102 Bin Araç (kg/saat)	102 Bin Araç (t/yıl)	1.370 uçak (kg/saat)	500 Bin uçak (t/yıl)
CO	0,171	653	5.718.064	8.563,0	3.125,5	44.662	16.301.630
HC	0,511	1.952	17.095.242				
NOx	0,635	2.423	21.221.679	30.894,0	11.276,3	1.575,5	575.057,5
SOx	0,114	437	3.831.692	5.737,0	2.094,0	90,6	33.053,3
Toz	0,317	1.211	10.610.840				
Cd				7,08	2,6	38,4	14.001,4
Cu	¹ ÇED raporunda sadece bir iş makinesi değerleri verilmiştir. Ancak günlük dizel yakıt kullanımının toplam olarak 1.866.240 lt olacağı açıklanmıştır. Saatlik ve yıllık değerler bu yakıt değeri üzerinden tarafımızdan hesaplanmıştır			1.200,40	438,1	6.699	2.445.135
Cr				35,30	12,9	197,3	72.007,2
Ni				49,43	18,0	274	100.010
Se				7,08	2,6	38,4	14.001,4
Zn				708,80	258,7	3.959	1.445.035
Pb				708,80	258,7	3.959	1.445.035

- Tozu önlemek için önlem alınacak

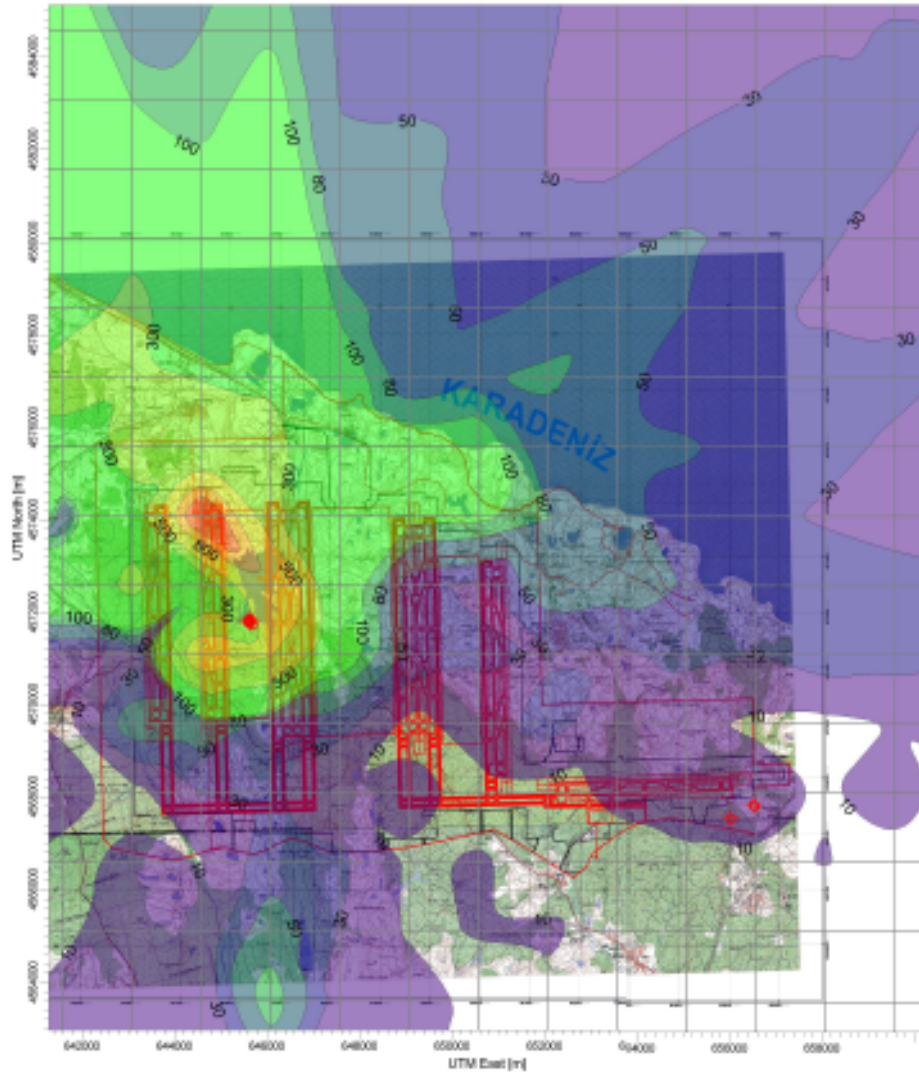


- Tozu önlemek için önlem alınacak



[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

712.329 ton/gün / 24 saat = 29.681 ton/saat olacaktır.



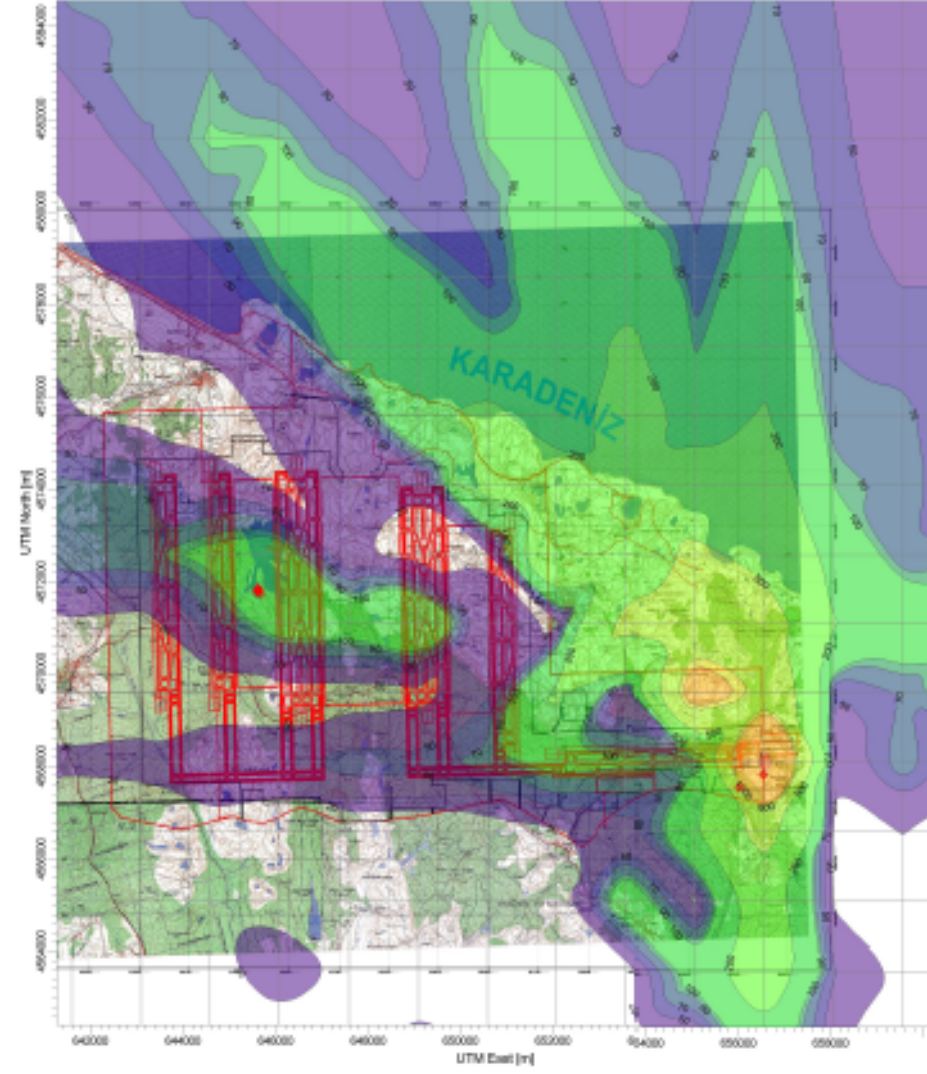
PLOT FILE OF ANNUAL VALUES FOR SOURCE GROUP: ALL

µg/m³

YERİNO:	14	YERİ:	AK-TEL İNŞİSİ Sİ K
ALYU:	441	YERİ:	AERMOD VIEW
YERİ NO:		YERİ:	1:80,000
Concentration:		YERİ:	0 10 km
YERİ:	1348 42728 µg/m³	YERİ:	



AK-TEL İnşaat ve Ticaret A.Ş.



PLOT FILE OF ANNUAL VALUES FOR SOURCE GROUP: ALL

µg/m³

YERİNO:	13	YERİ:	AK-TEL İNŞİSİ Sİ K
ALYU:	441	YERİ:	AERMOD VIEW
YERİ NO:		YERİ:	1:80,000
Concentration:		YERİ:	0 10 km
YERİ:	2281 40428 µg/m³	YERİ:	



AK-TEL İnşaat ve Ticaret A.Ş.

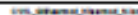


100



regional



region²³

NOT: MODEL ÇIKTISI OLARAK SADECE BİTKİSEL TOPRAK HAFRİYATI – ÇÖKEN TOZ – MODEL SONUCU VERİLMİŞTİR.
DİĞER ÇIKTILARDA KULLANILAN DATA (METEOROLOJİ+TOPOĞRAFYA VB. AYNI OLUP SADECE MODEL PARAMETRESİ DEĞİŞTİĞİ İÇİN) TÜRÜ AYNI
OLDUĞU İÇİN VERİLMEMİŞTİR.

Projeden kaynaklı olan emisyonlarda; inşaat aşamasında PM₁₀ ve çöken toz parametreleri için sınır değerleri sağlamaktadır. İşletme aşamasında kontrollü çalışma koşulları için hesaplanan modellemeye göre sınır değerler sağlanmaktadır.

EK-25'de verilen model dağılım grafikleri irdelendiğinde; maksimum etkilerin proje sahası içinde kaldığı, proje çevresinde yer alan Arnavutköy ve Eyüp ilçesindeki yerleşim birimlerine ve Terkos Gölü mutlak koruma sınırına kadar, herhangi bir kırmızı leke içeren alan içinde ve/veya sınır değeri aşan bir miktar/parametre içermediği görülmektedir. Dolayısı ile yerleşim birimlerine, Terkos gölüne ve diğer su kaynaklarına herhangi bir ağır metal tehdidi birinci derecede tehlike arz etmemektedir.

```
"" Lakes Environmental AERMOD MPI
""
*****
""
"" AERMOD Input Produced by:
"" AERMOD View Ver. 8.1.0
"" Lakes Environmental Software Inc.
"" Date: 11/04/2013
"" File: C:\HL_GIS\Aermod_hl\Aermod_hl.ADI
""
*****
""
""
*****
"" AERMOD Control Pathway
*****
""
""
```

```
GO STARTING
TITLEONE C:\HL_GIS\Aermod_hl\Aermod_hl.Jsc
MODELOPT DEFAULT CONC
AVERTIME ANNUAL
POLLUTID PM_10
RUNORNOT RUN
ERRORFIL aermod_hl.err
GO FINISHED
""
```

```
"" AERMOD Source Pathway
*****
""
```

```
SO STARTING
"" Source Location ""
"" Source ID - Type - X Coord. - Y Coord. ""
LOCATION 1B_CKN_16,32 POINT 645623.930 4571782.700 11.000
"" DESCRSRC BITKİSEL_İSLEM_ÇÖKEN TOZ
"" Source Parameters ""
SRCPARAM 1B_CKN_16,32 16.32 0.100 295.150 4.00000 1.000
SRCGROUP ALL
```

Sonuç ve Öneriler

- Ek-1 listesi için 3.769 ÇED raporu hazırlanmış ve bunlardan sadece 33'ü olumsuz bulunmuştur.
- Ek-2 listesinde yer alan projeler için de ÇED gerekli olup olmadığına dair 47.952 adet başvuru yapılmış ve sadece 638'i için ÇED gerekli kararı çıkmıştır
- ÇED yönetmeliğinde neredeyse her yıl değişiklik yapılmaktadır. İlk defa 1993 yılında yayımlanan ÇED Yönetmeliği günümüze kadar 7 defa ana değişiklik olmak üzere 17 defa değiştirilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

- ÇED'ler formalite olarak görülmekte
- ÇED raporlarının hazırlanmasında yatırımcı ile yeterlik belgesi almış şirketler arasında doğrudan maddi ilişki olması hatalı
- ÇED'ler multidisipliner (çevre mühendisliği, orman mühendisliği, ziraat mühendisliği, av ve yaban hayatı mühendisliği, biyoloji, ekoloji, botanik, jeoloji, meteoroloji, ulaşım vb.)
- ÇED'lere uyulup uyulmadığının izleme ve kontrol çalışmaları ile denetlenmesi gerekirken, gerek personel yetersizliğinden gerekse siyasi baskılardan bu çalışmalar yeterince yapılamamaktadır.

Sonuç ve Öneriler

- Hatalı ÇED hazırlayan şirketlere veya kişilere ceza veriliyor mu?
- Çevresel etkilerin kümülatif olarak değerlendiriliyor mu?
- Yanyana olan 3. Köprü, 3. Havalimanı ve Kanal İstanbul'un kesişme alanlarında çevresel olumsuzluklar en üst düzeyde olacaktır ve buralarda mutlaka kümülatif bir etki değerlendirmesi yapılmalıdır.

- İLGİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER